

2.7. SISTEMET E PAGESAVE

Operimi, mbikëqyrja dhe reformimi i sistemeve të pagesave janë disa nga funksionet kryesore të Bankës së Shqipërisë. Nëpërmjet ushtrimit të tyre, garantohet siguria, qëndrueshmëria dhe efikasiteti i infrastrukturës bazë të pagesave. Ky është një parakusht i domosdoshëm për përçimin e politikës monetare, ruajtjen e stabilitetit financiar dhe zhvillimin ekonomik në përgjithësi. Në përmbushje të këtyre funksioneve, përtej operimit të qëndrueshëm të sistemeve të pagesave, Banka i ka kushtuar vëmendje të veçantë rolit mbikëqyrës dhe katalizator në përmbushje të Strategjisë Kombëtare të Pagesave me Vlerë të Vogël.

Viti 2024 shënoi një ngjarje historike jo vetëm për Bankën e Shqipërisë, por dhe për qytetarët shqiptarë. Në 21 nëntor, Këshilli Evropian i Pagesave (EPC) vendosi të përfshijë Shqipërinë në zonën gjeografike të Tregut Unik të Pagesave në Euro (SEPA).

Kjo arritje përmbush edhe një nga objektivat e vendosur në Planin e Ri të Rritjes 2024-2027, të miratuar nga Komisioni Evropian për Shqipërinë dhe vendet e rajonit të Ballkanit (New Growth Plan). Për vendet në rrugën e anëtarësimit në BE, anëtarësimi në SEPA përbën një instrument drejt integritimit evropian, përpara anëtarësimit zyrtar. Ky integrim sjell një sërë përfitimesh në ekonomi të tona, në terma të zgjerimit të tregut, rritjes së formalizmit dhe të uljes së kostove për kryerjen e transaksioneve ndërkufitare²⁶.

2.7.1. ECURIA E SISTEMEVE TË PAGESAVE

Banka e Shqipërisë luan rol thelbësor në funksionimin normal të sistemeve të pagesave, nëpërmjet operimit dhe administrimit të 3 infrastrukturave kryesore për procesimin e pagesave ndërbankare dhe 1 infrastrukturë për shlyerjen e titujve. Sistemi AIPS është infrastruktura e vetme për shlyerjen në kohë reale të pagesave me vlerë të madhe në Lek. Nëpërmjet kësaj infrastrukturë mundësohen edhe shlyerjet e segmenteve të ndryshëm në tregun e brendshëm financiar. Sistemi AECH mundëson klerimin e transaksioneve ndërbankare me vlerë më të vogël se 1.5 milionë lekë, të individëve dhe bizneseve. Sistemi AIPS EURO bën të mundur shlyerjen bruto, në kohë reale të transaksioneve të klientëve të bankave për pagesat në Euro, brenda territorit të Shqipërisë.

Gjithashtu, Banka e Shqipërisë operon sistemin qendror të shlyerjes dhe të regjistrimit të transaksioneve me titujt e qeverisë - AFISaR. Të gjitha sistemet

²⁶ Për një trajtim më të zgjeruar të përfitimeve nga anëtarësimi në SEPA, referojuni Hapësirës Informuese 7 "Pjesëmarrja e Shqipërisë në SEPA" në Raportin Vjetor 2023 të Bankës së Shqipërisë. Ndërkohë, për më shumë informacion mbi procesin e anëtarësimit dhe roli e BSH-së, referojuni Hapësirës Informuese 6, në vijim.

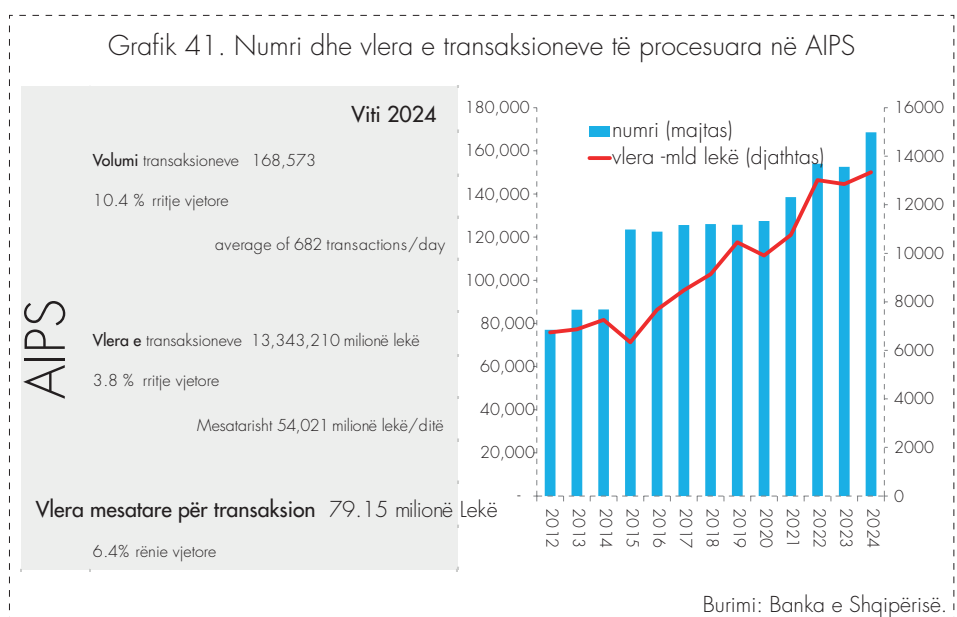

kanë ofruar disponueshmëri maksimale, duke funksionuar normalisht dhe në përputhje me rregullat dhe oraret e operimit.

SISTEMI I SHLYERJES SË PAGESAVE NDËRBANKARE ME VLERË TË MADHE (AIPS)

Sistemi i pagesave me vlerë të madhe është instrumental në ruajtjen e stabilitetit financiar, pasi siguron qarkullimin normal të likuiditetit në sistemin financiar. Pjesëmarrëse të sistemit AIPS janë të gjitha bankat që operojnë në Shqipëri, Banka e Shqipërisë dhe Ministria e Financave (si pjesëmarrës i tërthortë). Vlera totale e likuiditetit të qarkulluar në sistem ishte 13,343 miliardë lekë, gjatë vitit 2024. Në terma të PBB-së, kjo vlerë është rreth 5.3 herë më e lartë²⁷.

Funksionimi i sistemit ka treguar eficiencë të lartë, ku fondet kanë qarkulluar rrjedhshëm, duke bërë të mundur shlyerjen e veprimeve në kohë reale. Një nga treguesit e likuiditetit në sistem është edhe kredia brenda ditës. Ky është një instrument i sistemit AIPS, të cilin Banka e Shqipërisë ua ofron bankave pjesëmarrëse për administrimin e likuiditetit brenda ditës, me qëllim garantimin e vijueshmërisë normale të funksionimit ndërbankar të pagesave. Vlerat e ulëta të këtij instrumenti në raport me totalin e pagesave të shlyera në sistemin AIPS janë tregues i ekspozimit të ulët të rrezikut të sistemit ndaj administrimit të likuiditetit të pjesëmarrësve.

SISTEMI I SHLYERJES SË PAGESAVE NË EURO BRENDË VENDIT (AIPS EURO)

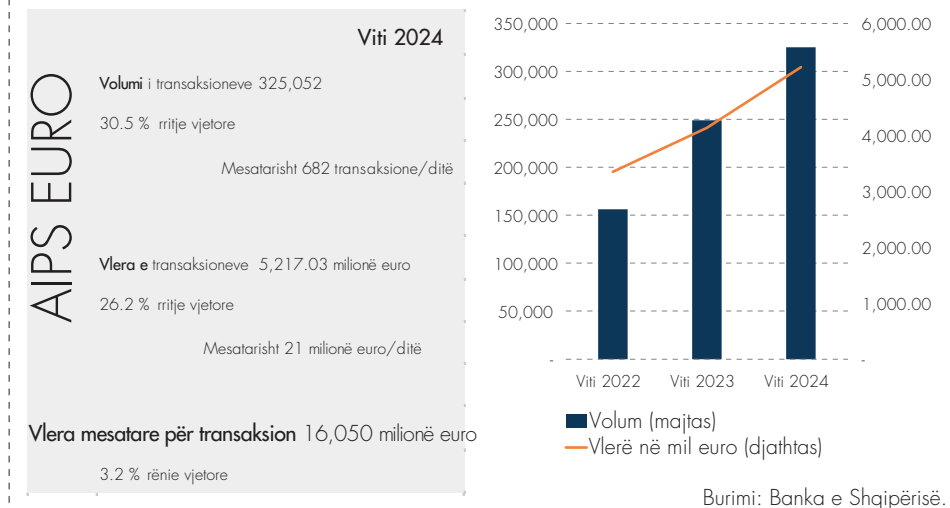
Sistemi AIPS EURO filloi funksionimin në 24 janar të vitit 2022. Qëllimi kryesor i krijimit të sistemit AIPS Euro ishte kryerja e pagesave në Euro brenda vendit me kosto më të ulët, dhe me një afat kohor shumë më të shkurtër. Më parë, procesi kryhej nëpërmjet bankave korrespondente. Aktiviteti i këtij sistemi ka njohur

²⁷ PBB-ja për vitin 2024 është vlerësim i Bankës së Shqipërisë.

rritje progresive. Të dhënat tregojnë se ai po përdoret gjithnjë e më shumë për pagesa me vlerë të ulët, duke sugjeruar familjarizimin më të madh të individëve me përdorimin e sistemit.

Grafik 42. Volumi dhe vlera e transaksioneve të procesuara ne sistemin AIPS EURO

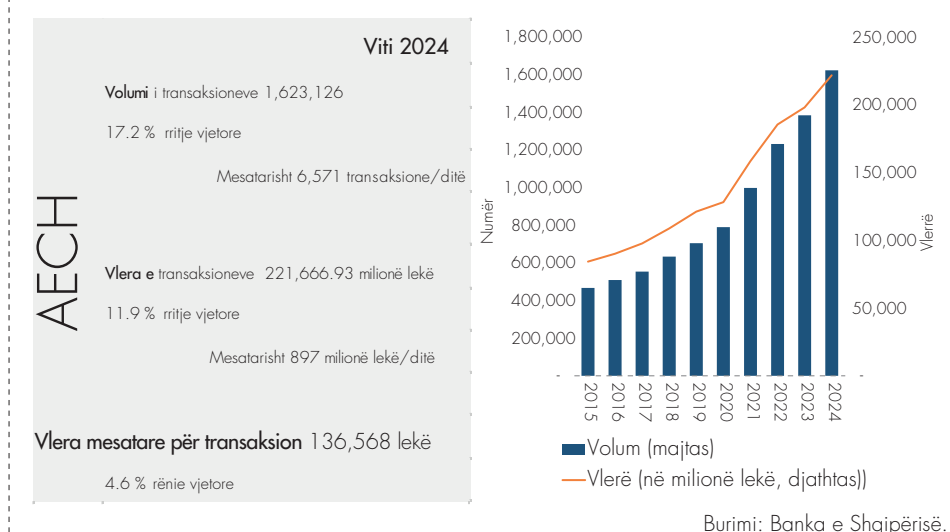

Zgjerimi i përdorimit të tij ndihmon nxitjen e përfshirjes financiare dhe promovimin e pagesave elektronike në vend. Gjithashtu, duke përdorur këtë sistem, pagesat në Euro brenda vendit rregullohen në tërësinë e tyre nga kuadri ligjor e rregullator prudencial, në kuadër të mbrojtjes konsumatore në vend, duke shmangur marrëdhëniet me bankat korrespondente.

SISTEMI I KLERIMIT TË PAGESAVE ME VLERË TË VOGËL (AECH)

Sistemi AECH mundëson klerimin e transaksioneve ndërbankare me vlerë të vogël, ndërsa rezultatet e klerimit shlyhen në sistemin AIPS. Përdorimi i këtij sistemi reflekton kryesisht përdorimin e transfertave bankare në jetën e përditshme të individëve dhe bizneseve, kryesisht të mesme dhe të vogla.

Grafik 43. Volumi dhe vlera e transaksioneve të kleruar në AECH

Aktiviteti i këtij sistemi ka pasqyruar rritje të vazhdueshme përgjatë viteve, si në terma nominalë edhe në raport me popullsinë, ndërsa rënia e vlerës mesatare për transaksion tregon përdorimin e pagesave elektronike për transaksione me vlerë të ulët, të nevojshme në përditshmëri. Kjo prirje është mbështetur edhe nga heqja e komisioneve për transaksione deri në 20,000 lekë. Pësia e këtyre transaksioneve zë 37% të totalit të transaksioneve në AECH, nga 27% në vitin 2020. Gjithashtu, komisionet janë diferencuar në favor të kryerjes së pagesave me vlerë të vogël në formë elektronike²⁸.

SISTEMI I SHLYERJES SË TITUJVE (AFISAR)

Sistemi AFISaR, i cili funksionon prej viti 2015, është sistemi qendror i shlyerjes dhe regjistrimit të transaksioneve me titujt e qeverisë. Ky sistem operohet nga Banka e Shqipërisë në cilësinë e agjentit fiskal. Banka e Shqipërisë, nëpërmjet sistemit AFISaR, i ofron Ministrisë së Financave (emetuesit) dhe tregut, organizimin e ankandëve të emetimit të titujve të Shtetit Shqiptar në tregun e brendshëm, në monedhën kombëtare dhe në monedhën evropiane, si dhe shlyerjen dhe regjistrimin e transaksioneve me këto titujt në tregun sekondar. Në këtë sistem, kolateral janë titujt e Shtetit Shqiptar dhe marrëveshjet e anasjella të riblerjes me objekt këta tituj. Përveç sa më sipër, ofrohen edhe shërbimet e mbledhjes së taksave në burim për të ardhurat nga titujt, ngjarjet e pagesave të interesit dhe informimi i mbajtësve të llogarive në këtë sistem, mbi gjendjen dhe lëvizjet në këto llogari.

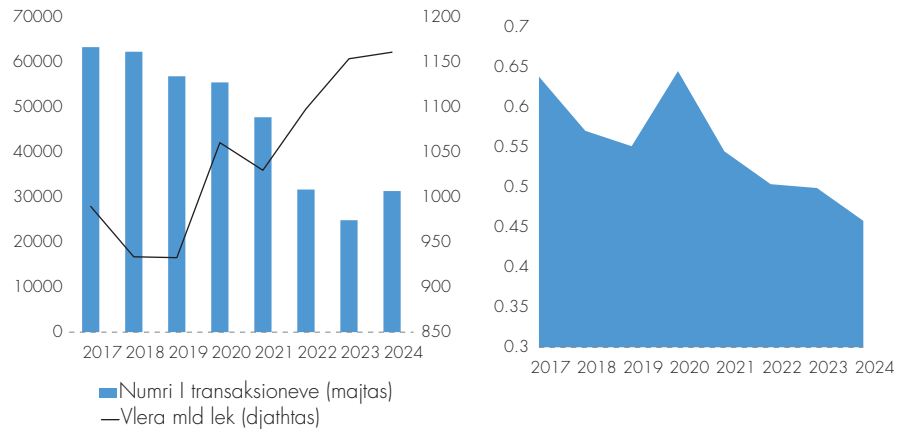
Në fund të vitit 2024, sistemi AFISaR regjistron 14 institucione financiare pjesëmarrëse të drejtpërdrejta, nga të cilat: 1 emetues (Ministria e Financave) dhe 1 bankë qendrore (Banka e Shqipërisë), 6 institucione financiare pjesëmarrëse të tërthorta me llogari nëpërmjet Bankës së Shqipërisë, dhe lidhje me një 1 Bursë private të tregtimit të titujve. Në fund të vitit 2024, numri i llogarive të individëve në sistemin AFISaR të hapura nëpërmjet Bankës së Shqipërisë ishte 19,840.

Vlera nominale totale e emetimeve të titujve të Shtetit Shqiptar në monedhën kombëtare në sistemin AFISaR, në fund të vitit 2024, ishte 788.51 miliardë lekë, duke u rritur me 7.68% nga fundi i 2023. Në fund të vitit 2024, nuk ka pasur titujt të emetuar në monedhën Euro në sistemin AFISaR.

²⁸ Ndryshimi rregullativ i vitit 2020 i Bankës së Shqipërisë, i cili parashikon eliminimin e komisioneve për pagesat me vlerë të vogël të iniciuara në mënyrë elektronike (home-banking) deri në shumën 20,000 lekë, si dhe diferencimin e tarifave për pjesën tjetër të pagesave të iniciuara elektronikisht deri në 50% të atyre të iniciuara në formë letër.

Grafik 44. Ecuria e transaksioneve të procesuara në sistemin AFISaR (majtas) dhe në përqindje ndaj PPB-së (djathtas)

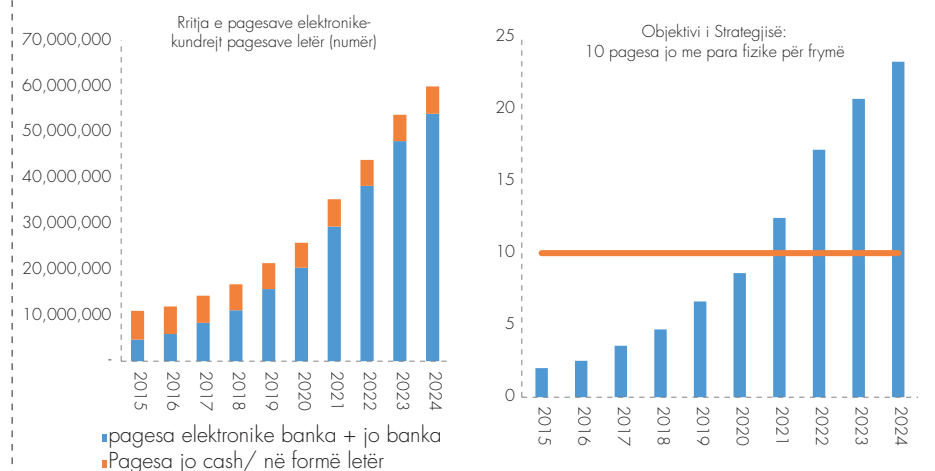
Burimi: Banka e Shqipërisë.

2.7.2. INSTRUMENTET E PAGESAVE

Viti 2024 ka konfirmuar prirjen rritëse të pagesave në formë elektronike. Numri i pagesave elektronike të kryera nëpërmjet bankave arriti në 42.3 milionë, me një vlerë totale prej 2,802 miliardë lekësh. Ato kanë shënuar një rritje prej 24.4% krahasuar me një vit më parë, ndërsa vlera e tyre, një rritje prej 17.8%.

Zhvillimet pozitive në fushën e pagesave elektronike kanë sjellë rritje të treguesit të përdorimit të tyre, duke arritur në 23 pagesa për frymë. Treguesi i "pagesave për frymë" u vendos si një objektiv (prej 10 pagesash për frymë) për t'u arritur në vitin 2023, në kuadër të zbatimit të Strategjisë Kombëtare të Pagesave me Vlerë të Vogël, objektiv i cili u arrit që në vitin 2021. Ai shërben si tregues i përmirësimit të aksesit në pagesa elektronike dhe i pranimit të instrumenteve moderne të pagesave. Ky progres reflekton tendencat në rritje të digjitalizimit të

Grafik 45. Numri i instrumenteve të pagesave elektronike dhe në formë letër në vite (majtas) numri i pagesave për frymë (+15 vjeç) në vite (djathtas)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

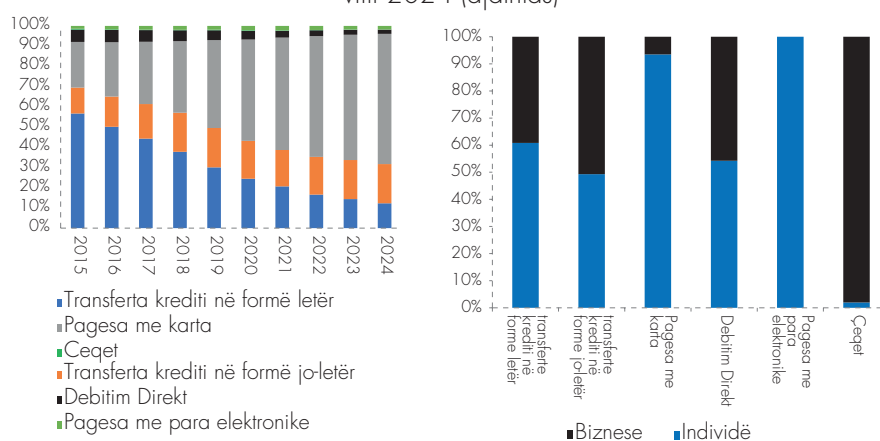

shërbimeve financiare dhe lehtësimit të transaksioneve elektronike për individët dhe bizneset.

PAGESA OFRUAR NGA SISTEMI BANKAR

Institucionet bankare luajnë rolin kryesor në ofrimin e shërbimeve të pagesave. Ato janë treguar aktive në vitet e fundit për promovimin e instrumenteve digjitale të pagesave, në përputhje me preferencat e klientëve për një qasje më të shpejtë, më të sigurt dhe më të lehtë ndaj shërbimeve financiare. Kështu, aplikacionet “home banking” janë tashmë të disponueshme nga të gjitha bankat dhe po gjejnë një përdorim gjithnjë e më të gjerë në tregun shqiptar. Përveç funksioneve bazë, si informimi mbi gjendjen e llogarisë, ato po përdoren për kryerjen e pagesave online. Pesha e numrit të transfertave të kreditit në distancë është rritur në 61% të totalit të transfertave.

Grafik 46. Pësia e instrumenteve të pagesave sipas numrit të transaksioneve (majtas) dhe përdoruesit sipas tipologjisë së instrumenteve të pagesave, gjatë vitit 2024 (djathtas)

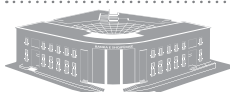

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Gjatë vitit 2024, numri i pagesave dhe vlera e transaksioneve të realizuara përmes “home banking” janë rritur përkatësisht me 22.1% dhe 19%. Prirja në rritje e transfertave online është nxitur edhe nga masat e marra nga Banka e Shqipërisë për uljen e komisioneve për këtë tipologji transaksionesh²⁹, zhvillimi i infrastrukturës, zgjerimi i aksesit në internet dhe rritja e njohurive të klientëve mbi përdorimin e tij.

Numri i llogarive të aksesueshme në distancë është rritur me 23.2% në vitin 2024, duke zënë 39.1% të totalit të gjithë llogarive të klientëve në banka. Me inovacionet e vazhdueshme dhe automatizimin e shërbimeve, Home Banking pritet të vazhdojë të rritet, duke ofruar një përvojë gjithnjë e më efikase dhe të personalizuar për klientët.

²⁹ Referuar diferencimit të komisioneve midis pagesave online dhe ato me prani fizike pranë degëve të bankave.

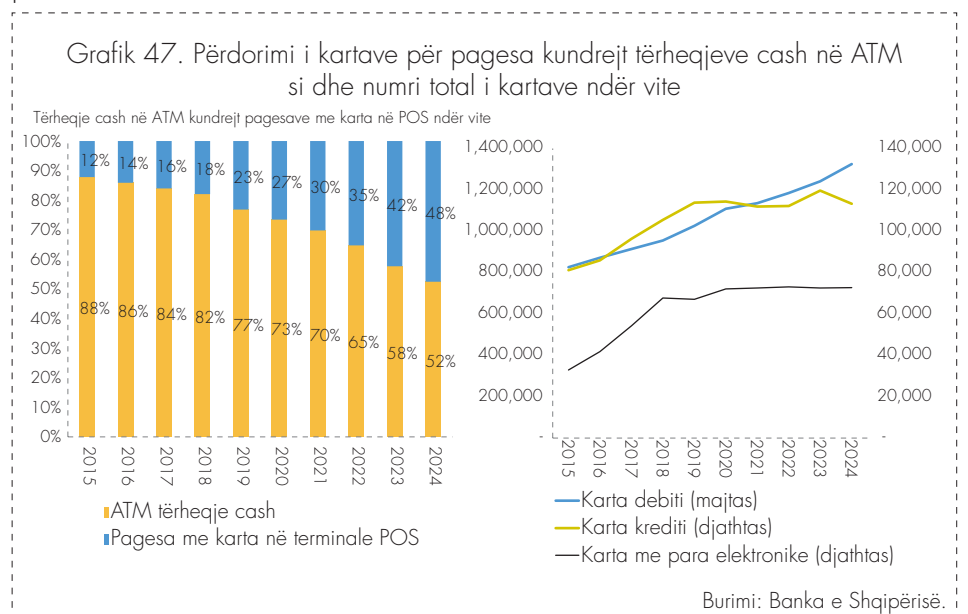
Pagesat me para elektronike kanë shënuar një rritje prej 18.6% në numrin e transaksioneve dhe 11.8% në vlerë krahasuar me vitin e kaluar, duke reflektuar tendencën në rritje të digjitalizimit të pagesave. Këto pagesa, të cilat realizohen me para elektronike ose parapagim, përdoren ekskluzivisht nga individët.

KARTAT BANKARE DHE INFRASTRUKTURA (ATM DHE POS-E) PËR PËRDORIMIN E TYRE

Rreth 64% e numrit total të pagesave nëpërmjet bankave janë kryer duke përdorur karta debiti dhe krediti. Krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, numri i pagesave me kartë është rritur me 26.3%. Përdorimin më të lartë të kartave e shfaqin individët (në 93.5% të numrit të pagesave me kartë).

Të 11 bankat që operojnë në treg janë të licencuara si emetuese kartash, ndërkohë që 9 prej tyre janë të licencuara edhe si pranuese kartash. Në fund të vitit 2024, numri i kartave aktive në qarkullim është 1,510,606, me një rritje prej 5.4% nga viti i kaluar. Pothuajse të gjitha kartat kanë edhe funksion pagese, krahas funksionit të tërheqjes apo depozitimit të parasë fizike. Në përdorimin e kartave mbizotërojnë kartat me funksion debiti, rreth 87.7%, me një vlerë mesatare për transaksion prej 6,746 lekësh. Pjesën tjetër të pagesave me karta e zënë kartat e kreditit, të cilat zakonisht shënojnë një vlerë mesatare më të lartë për transaksion.

Përdorimi i kartave për blerje në терминаlet POS në vend ka shënuar rritje të vazhdueshme, si efekt i disa faktorëve të kombinuar, ku mund të përmendim rritjen e numrit të terminaleve POS ndër vite, rritjen e numrit të kartave të emetuara dhe së fundmi, edhe një rritje e edukimit financiar të popullsisë³⁰ në përdorimin e kartave në këto terminale.

³⁰ Në janar 2024, nga Banka e Shqipërisë është miratuar Strategjia e Bankës së Shqipërisë për Edukimin dhe Përfshirjen Financiare, 2024-2026, e cila promovon edukimin financiar si një e mirë publike, nxit më tej përfshirjen financiare, mbrojtjen e konsumatorëve dhe rritjen e mirëqenies financiare të individëve dhe të qëndrueshmërisë së sistemit financiar në tërësi.

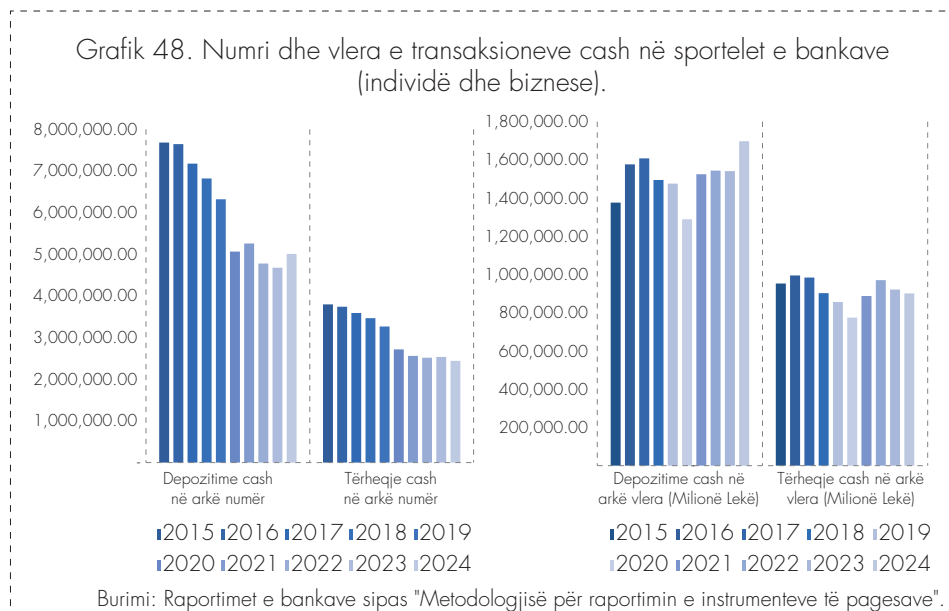

Infrastruktura e POS-eve të ofruara nga bankat tregtare ka rezultuar në rritje të konsiderueshme, çka tregon një familjarizim të bizneseve me ofrimin e shërbimit të POS-ve, dhe një reagim pozitiv ndaj kërkesave të klientëve për pagesa me kartë. Numri i tyre është rritur me 27.61% krahasuar me 2023. Gjatë vitit është shtuar dhe numri i POS-eve virtuale, si tregues i zgjerimit të e-commerce në vend.

Numri i ATM-ve është rritur me 9.3% gjatë vitit. Rritja e këtyre të fundit erdhi edhe si rrjedhojë e rritjes së turizmit, duke u ofruar turistëve shërbime në distance. Pavarësisht se ATM-të përdoren kryesisht për tërheqje të parasë fizike, gjatë vitit 2024 është parë zgjerimi i ATM-ve që mundësojnë shërbime të tjera. Numri i ATM-ve me funksion depozitim paraje fizike është rritur me 26 terminale, ndërsa ai i ATM-ve që ofrojnë funksionin e urdhër-transfertave është rritur me 144 terminale. Ofrimi i këtyre funksioneve mundëson njohjen e përdoruesve me mënyra alternative të administrimit të kursimeve dhe të kryerjes së pagesave.

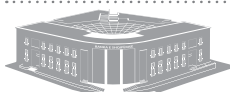
TRANSAKSIONET ME PARA FIZIKE

Depozitimet me para fizike në sportelet e bankave kanë shënuar rritje si në numër (me 7.1%), ashtu dhe në vlerë (me 10.1%), në vitin 2024. Në të kundërt, transaksionet për tërheqjet në para fizike vijojnë të tregojnë një trend zbritës ndërr vite. Përdorimi i parasë fizike në ekonominë shqiptare mbetet një fenomen mbizotërues, me kosto të larta në ekonomi.

2.7.3. INSTITUCIONET E PARASË ELEKTRONIKE

Produktet e parasë elektronike ofrohen dhe nga institucionet financiare jobanka të licencuara si Institucione të Parasë Elektronike. Në tregun shqiptar operojnë 10 institucione të parasë elektronike, të cilat ofrojnë zgjidhje të larmishme në treg, për grupe të ndryshme konsumatorësh. Përdorimi i parasë elektronike sjell

lehtësira, kryesisht për atë pjesë të popullsisë shqiptare që nuk zotëron një llogari bankare. Avantazhet për këtë pjesë të popullsisë konsistojnë në rritjen e fleksibilitetit për kryerjen e pagesave, duke pasur parasysh shtrirjen e këtyre institucioneve në vend, nëpërmjet agjentëve, dhe koston më të ulët për pagesat me vlerë të vogël, si pagesat e gjobave, faturave mujore utilitare etj.

Gjatë nëntëmuorit të parë të vitit 2024³¹, këto institucione, së bashku, kanë procesuar një volum prej afërsisht 11.7 milionë pagesa me para elektronike, ose 12.5% më shumë se një vit më parë.

2.7.4. MBIKËQYRJA E SISTEMEVE TË PAGESAVE DHE ROLI REFORMATOR

Përtej operimit të sistemeve të pagesave, Banka e Shqipërisë i kushton vëmendje mbikëqyrjes së tyre dhe përdorimit të instrumenteve të pagesave. Për këtë qëllim, ajo ndërmer masa për përmirësimin dhe forcimin e kuadrit rregullator dhe të infrastrukturës së pagesave, në përputhje me standardet evropiane.

Aktiviteti i shërbimeve të pagesave mbulohet kryesisht nga ligji “Për Shërbimet e Pagesave” dhe kuadri rregullator i tij, i cili ka transpozuar Direktivën e BE-së për Shërbimet e Pagesave (PSD2). Ai ka hapur tregun e pagesave për një sërë shërbimesh dhe institucionesh, në favor të rritjes së konkurrencës, uljes së kostove dhe rritjes së transparencës për konsumatorin.

Në fund të vitit 2023, u miratua ligji “Për Llogarinë e pagesave me shërbime bazike” i cili hyri në fuqi në muajin prill 2024. Objekti i tij është përcaktimi i rregullave dhe kushteve për hapjen dhe përdorimin e llogarisë së pagesave me shërbime bazike për konsumatorët dhe individët, duke përfshirë veçanërisht ata të cilët janë të pa mbuluar me shërbime bankare, pavarësisht nivelit të të ardhurave, statusit të punësimit apo historikut të aftësisë paguese brenda Republikës së Shqipërisë. Ai pritet të ndikojë pozitivisht në rritjen e përdorimit të shërbimit të pagesave, si dhe në zgjerimin e përqindjes së popullsisë që zotëron një llogari pagese dhe kryen veprime me të. Deri në fund të vitit 2024, pranë bankave janë hapur 1,007 llogari sipas përcaktimeve të ligjit, mbajtës të të cilave janë pensionistet, përfituesit e ndihmave ekonomike/invaliditetit, studentët etj.

ZHVILLIMI I INFRASTRUKTURËS

Me qëllim zhvillimin e infrastrukturës, Banka e Shqipërisë ka punuar intensivisht gjatë vitit 2024 për:

- projektin “Up-grade i sistemeve AIPS, AIPS Euro dhe AECH”, i cili ka si qëllim implementimin e standardeve ndërkombëtare të procesimit të mesazheve (SEPA/ISO 20022). Këto standarde rrisin sigurinë e transaksioneve, si dhe sigurojnë uniformitet në shkëmbimin e të dhënave në nivel global. Ky projekt parashikohet të përfundojë brenda vitit

³¹ Të dhënat për paranë elektronike janë të disponueshme deri në muajin shtator 2024. Të dhënat vjetore do të gjenerohen pas muajit mars 2025.

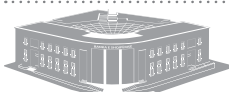
2025;

- projektin për zhvillimin e infrastrukturës për pagesat e shpejta (instant payment). "Pagesat e shpejta" janë shlyerje elektronike e pagesave me vlerë të vogël të disponueshme 24/7/365, çka nënkupton shlyerjen e menjëhershme ose pothuajse të menjëhershme ndërbankare të transaksionit. Duke siguruar lëvizjen e fondeve në kohë reale, pagesat e shpejta rrisin sigurinë dhe disponibilitetin e fondeve për përdoruesit dhe mbështesin eficiencën e sistemit financiar. Pagesat e shpejta vlerësohet se, përveç të tjerave, ndihmojnë në zgjerimin e përdorimit të pagesave elektronike dhe në atë të përfshirjes financiare të popullsisë.

Projekti për zhvillimin e infrastrukturës për pagesat e shpejta ka marrë rëndësi të shtuar gjatë vitit të fundit për zhvillimin e ndërveprimit ekonomik midis vendeve të Ballkanit Perëndimor dhe integrimin e Shqipërisë në tregjet evropiane. Banka e Italisë (Bdl) është angazhuar për krijimin e një sistemi pagesash të shpejta identik me sistemin TIPS të Bankës Qendrore Evropiane (BQE-së) për Shqipërinë dhe vendet e tjera të rajonit të Ballkanit (sistemi referohet si TIPS Clone). Kjo do të mundësojë zhvillimin e pagesave të shpejta në nivel kombëtar dhe më tej në nivel ndërkufitar mes shteteve të rajonit. Në 10 janar 2025, Banka e Shqipërisë, së bashku me banka të tjera të rajonit, nënshkroi letrën e interesit për këtë sistem pagesash, në një ceremoni zyrtare në ambientet e Bankës së Italisë.

KOMITETI KOMBËTAR I SISTEMIT TË PAGESAVE

Me qëllim rritjen e efikasitetit dhe besueshmërisë së tregjeve të pagesave dhe infrastrukturave përkatëse, Banka e Shqipërisë luan rolin e katalizatorit në fushën e pagesave. Ajo shfrytëzon ekspertizën e saj dhe e ndan atë me aktorët e tregut, nëpërmjet konsultimeve të rregullta dhe takimeve të koordinuara me përfaqësues të sektorit privat dhe publik. Në këtë rol, ajo kryeson Komitetit Kombëtar të Sistemit të Pagesave. Në 5 dhjetor 2024, u zhvillua mbledhja vjetore e Komitetit Kombëtar të Sistemit të Pagesave (KKSP), e cila këtë vit përkoi me 10-vjetorin e krijimit të këtij Komiteti. Gjatë mbledhjes u diskutuan projektet prioritare në fushën e pagesave si: bankingu i hapur, anëtarësimi i ofruesve të shërbimeve të pagesave në SEPA dhe zhvillimi i sistemit për pagesat e shpejta (Instant Payment) në vend. Në takim u prezantuan eksperiencat e vendeve të tjera dhe shërbime të lidhura me transaksionet në sistemet e pagesave të shpejta. Një vëmendje e veçantë iu kushtua dhe edukimit financiar, ku Banka e Shqipërisë ka luajtur një rol kyç në organizimin e aktiviteteve edukuese për përdorimin e instrumenteve elektronike të pagesave dhe promovimin e pagesave ndërkufitare më të lira dhe më efektive me skemat SEPA.

HAPËSIRË INFORMUESE 6

PROCESI I ANËTARËSIMIT NË SEPA DHE ROLI I BANKËS SË SHQIPËRISË

SEPA – Tregu Unik i Pagesave në Euro – synon të harmonizojë mënyrën e kryerjes së pagesave në Euro në formë elektronike (cashless) ndërmjet vendeve anëtare³². Ai përbën një hap më tej në realizimin e integritetit të tregut ekonomik e financiar brenda Bashkimit Evropian dhe ka mbështetjen e industrisë evropiane të pagesave, qeverive të vendeve të Bashkimit Evropian, Komisionit Evropian, Eurosistemit dhe autoriteteve të tjera publike. Duke patur parasysh parimin e një tregu të vetëm, standardizimi i pagesave në euro synon të rrisë eficiencën e tyre nëpërmjet kostove të ulëta dhe shpejtësisë së realizimit të transaksioneve.

Në 12 qershor, Banka e Shqipërisë, në emër të komunitetit financiar shqiptar, paraqiti kërkesën zyrtare për t’u bashkuar zonës SEPA, duke shënuar kështu një hap të rëndësishëm drejt integritetit të sistemit financiar shqiptar në tregun evropian. Shqipëria u bë vendi i parë në rajonin e Ballkanit që aplikoi për anëtarësim në SEPA. Ndonëse përgatitja e aplikimit u udhëhoq nga Banka e Shqipërisë, ai ishte rezultat i bashkëpunimit të ngushtë dhe veprimit sinergjik të saj me autoritetet e tjera shtetërore.

Puna për realizimin e aplikimit të anëtarësimin në SEPA është disavjeçare. Banka e Shqipërisë ka marrë një sërë masash për përafrimin e legjislativës kombëtar me *acquis communautaire* të BE-së në fushën e shërbimeve të sistemit të pagesave, për të plotësuar kriteret rregullatore të domosdoshme për anëtarësim. Këto kriteret synojnë të vlerësojnë përafrimin me standardet evropiane, sa i përket: mbikëqyrjes së shërbimeve të pagesave, mbikëqyrjes së sistemit financiar, mbikëqyrjes së aktiviteteve për parandalimin e pastrimit të parave dhe parandalimin e financimit të terrorizmit, garantimin e parimeve të konkurrencës, të mbrojtjes së të dhënave personale, të lëvizjes së lirë të kapitalit dhe së fundmi, dhe bashkërendimin e politikës së jashtme evropiane me atë të vendit.

Banka e Shqipërisë ka punuar ngushtë me Bankën Botërore për realizimin e ndryshimeve ligjore në kohë dhe ka marrë vlerësime pozitive për gatishmërinë e vendit për të qenë anëtare e SEPA-s. Transpozimi i Direktivës Evropiane të Shërbimeve të Pagesave 2, si dhe nxjerrja jashtë listës gri, ishin thelbësorë në plotësimin e kriterëve. Megjithatë, puna për plotësimin e kriterëve tashmë të identifikuar si të paplotësuar, vijoi edhe gjatë vitit 2024. Në 3 prill u miratua rregullorja 21/2024 “Për përcaktimin e kërkesave për transfertat e kreditit dhe të debitimit direkt në Euro”. Miratimi i kësaj rregulloreje përbushoi një nga detyrimet ligjore të pjesëmarrjes në SEPA.

Një pikë tjetër për plotësimin e kërkesave lidhej me forcimin e disa aspekteve ligjore të lidhura me parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit. Në bashkëpunim të ngushtë me Agjencinë e Inteligjencës Financiare, u përgatit rregullorja “Për informacionin që shoqëron transfertat e fondeve”, e cila adresoi disa nga mangësitë kryesore, për të qenë në përputhje me kriteret e anëtarësimin në SEPA.

Vendimi për pranimin e shteteve në SEPA merret nga Këshilli Evropian i Pagesave (EPC), një organ me qendër në Bruksel, përgjegjës për standardizimin dhe

³² Zona gjeografike SEPA përfshin 36 vende, ku krahas vendeve të Bashkimit Evropian, anëtare të tjera janë: Mbretëria e Bashkuar, Islanda, Norvegjia, Lihtenshtein, Zvicra, Monako, San Marino, Andorra, Shteti i Shenjtë i Vatikanit dhe, që prej nëntorit, edhe Shqipëria dhe Mali i Zi.

përmirësimin e sistemit të pagesave në Evropë. Në mbledhjen e datës 21 nëntor, EPC-ja mori vendimin për të pranuar Shqipërinë në zonën gjeografike SEPA. Në po të njëjtën mbledhje, ajo miratoi dhe anëtarësimin e Malit të Zi, i cili kishte aplikuar pak kohë pas Shqipërisë.

Pas miratimit të përfshirjes së Shqipërisë në zonën gjeografike SEPA, secili institucion që ofron shërbime pagesash në Shqipëri, duhet të aplikojë individualisht për të qenë anëtar i skemave që administrojnë EPC-ja. Kjo nënkupton dhe krijimin e disa kushteve teknike nga ana e institucioneve tona për të përshtatur infrastrukturën e tyre për operazionalizimin e skemave të pagesave SEPA.

Institucionet shqiptare mund të nisin aplikimin për t'u anëtarësuar në këto skema duke filluar nga muaji prill 2025. Banka e Shqipërisë po bashkëpunon me Bankën Botërore dhe me EPC-në për t'i orientuar këto subjekte në realizimin e aplikimit dhe aderimin në skema.

